

Βαδίζουμε ολοταχώς προς έκτακτες πολιτικές εξελίξεις. Οποιο σενάριο και αν επαληθευτεί, συμφωνία ή μη συμφωνία με τους εταίρους, εκλογές ή όχι, περιλαμβάνει απότομες μεταβολές και δραματικές αναμετρήσεις. Η έκβαση αυτών των αναμετρήσεων είναι απρόβλεπτη. Είναι χαρακτηριστικό και θα το έχετε διαπιστώσει: ο καθένας μας ρωτά «τι βλέπεις; πού πάμε;» για να πάρει την απάντηση «πού να ξέρω, εδώ δεν ξέρει ο Τσίπρας». Μέσα σε αυτόν τον καθημερινό διάλογο που συχνά περιλαμβάνει και ψηφοφόρους του ΣΥΡΙΖΑ, καθρεφτίζεται το εν εξελίξει πολιτικό ατύχημα της χώρας. Το φιάσκο της συγκυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ, το πολιτικό αδιέξοδο του ΣΥΡΙΖΑ, η αυτοακύρωση του κ. Τσίπρα και, από την άλλη, η αδυναμία των αντιπολιτεύσεων, πρωτίστως της ΝΔ και του κ. Σαμαρά.

Ο πολιτικός χρόνος που θα κρίνει το μέλλον της χώρας έχει συντμηθεί. Περιορίζεται πια στις λίγες επόμενες ημέ-



ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΒΟΥΛΓΑΡΗ



Θέλουμε Ελλάδα ευρωπαϊκή ή τριτοκοσμική;

ρες του Ιουνίου. Υπαρξιακά διλήμματα άμεσης τακτικής συναιρούνται με τη μακροχρόνια μοίρα του τόπου, τίθενται πλέον ταυτόχρονα και αλληλένδετα. Απαντώντας στο ένα, απαντάμε μεμιάς και στα υπόλοιπα. Συμφωνία ή χρεοκοπία. Ευρώ ή δραχμή. Ευρωπαϊκή δημοκρατία ή εθνολαϊκιστικός αυταρχισμός. Ας μη θεωρηθεί υπερβολή το τρίτο δίλημμα. Μια ισχυρή μειοψηφία στον ΣΥΡΙΖΑ, ιδεολογικά και γεωπολιτικά, το πηγαίνει αλλού. Το λένε μόνοι τους οι άνθρωποι και οι περισσότεροι από αυτούς το έλεγαν από πάντα. Παραπέμπουν σαφώς στα αυταρχικά μοντέλα των μετακομμουνιστικών χωρών, με τις ολιγαρχικές δομές της εξουσίας, την πολιτικο-οικονομική διαπλοκή, την καταπίεση των διαφωνούντων και την εθνολαϊκιστική προπαγάνδα. Αν η χώρα χρεοκοπήσει, κάτι που είναι πλέον πολύ πιθανό, η κατάσταση ακραίας ιδεολογικοπολιτικής σύγχυσης θα ενισχύσει τέτοιες τάσεις.

Ολες οι πιο πάνω εξελίξεις δεν μας εκπλήσσουν. Ήδη πριν από τις εκλογές είχαμε επισημάνει ότι η χώρα κινδύνευε να βρεθεί εκτός ευρώ και Ευρώπης, όχι με βάση μια σαφή απόφαση αλλά «διά της διολισθησέως». Δεν ήταν προφητεία αλλά καταγραφή των υπαρκτών τάσεων που σχετίζονταν πρωτίστως με τη φυσιογνωμία του επελαύνοντος τότε ΣΥΡΙΖΑ. Αυτό που δεν είχαμε υπολογίσει επαρκώς ήταν η αδυναμία, η σύγχυση και η αναποφασιστικότητα του κ. Τσίπρα.

Σε κάθε περίπτωση, η κατάσταση στην οποία τώρα έχουμε περιέλθει είναι αποτέλεσμα του πολιτικού αδιεξόδου του ΣΥΡΙΖΑ, που εξελίχθηκε σε πολιτικό αδιέξοδο της Ελλάδας. Ένα κόμμα που καβάλησε επιδέξια και κυνικά τη δικαιολογημένη λαϊκή δυσαρέσκεια χωρίς να νοιαστεί στοιχειωδώς να προετοιμαστεί να κυβερνήσει ή να συνεννοηθεί στο εσωτερικό του πώς θα κυβερνήσει. Γι' αυτό όταν έγινε κυβέρνηση, έπεσε έξω σε όλα. Στην τακτική, στη στρατηγική, στο ύψος, στις συμμαχίες, στον υπολογισμό των συσχετισμών, στην τεχνοκρατική προετοιμασία. Το αποτέλεσμα ήταν μοιραίο. Η αποτυχία της συγκυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ να σχεδιάσει και να ακολουθήσει μια ρεαλιστική και

αποτελεσματική διαπραγμάτευση που θα ξαναέβαζε τη χώρα σε τροχιά ανάπτυξης, ήταν παταγώδης. Η ανάκαμψη που είχε σημειωθεί το 2014 ύστερα από πέντε χρόνια ύφεσης και εσωτερικής υποτίμησης, ακυρώθηκε και αντιστράφηκε. Μέσα στους τέσσερις αυτούς μήνες ο ΣΥΡΙΖΑ έκανε πλιάτσικο τη χώρα. Πήρε τα λεφτά από τα νοσοκομεία, τα πανεπιστήμια, τους δήμους, τις περιφέρειες, τις δημόσιες επιχειρήσεις, τους δημόσιους οργανισμούς, το ΕΣΠΑ, τα δημόσια έργα, τα Ταμεία, τις προεβείες. Αυτά ήταν λεφτά των Ελλήνων και των Ελληνίδων τα οποία πήγαν για να πληρώσουν τους τόκους τους οποίους έως το 2013-14 πλήρωναν οι δανειστές μας. Και στο τέλος καταλήξαμε στα πρόθυρα μιας νέας χρεοκοπίας και στη στάση πληρωμών. Εμπρός στον δρόμο που χάραξε η Ζάμπα!

Έτσι, το παιχνίδι των υπεκφυγών, των ψευδαισθήσεων και των ψευμάτων του ΣΥΡΙΖΑ έφτασε στο τέλος του. Τώρα μετακυλίζει τα δικά του αδιέξοδα στη χώρα. Κατασκεύασε μια γενικευμένη ασάθεια για να αποφύγει τις αποφάσεις καθώς ήταν διστακτικός και ανίκανος να τις λάβει. Ο μετεωρισμός του πήγασε από την αντιφατικότητα της φυσιογνωμίας του. Επιβιώνει καλύτερα σε συνθήκες ασάθειας, σύγχυσης και κρίσης, γιατί ήταν το κόμμα της κρίσης. Ένα μικρό νεοκομμουνιστικό κόμμα διαμαρτυρίας πέτυχε να εκμεταλλευτεί τον κυρίαρχο εθνικολαϊκιστικό μύθο της «αντίστασης στους ξένους» και να επωφεληθεί από

τα μεγάλα λάθη των αντιπάλων του, για να κερδίσει μια όχλητική εκλογική πλειοψηφία χωρίς κατεύθυνση άλλη από την άρνηση. Όπως και να εξελιχθούν τα πράγματα, αυτός ο ΣΥΡΙΖΑ τελειώνει εδώ. Αν καταλήξει σε συμφωνία θα δοκιμαστεί από εσωκομματικές συγκρούσεις και ρήγματα. Θα έχει λάβει εντούτοις μια εθνικά υπεύθυνη θέση, που θα δώσει την ευκαιρία στον κ. Τσίπρα να πρωταγωνιστήσει στην αναμόρφωση του κομματικού συστήματος. Αν, πάλι, ο ΣΥΡΙΖΑ καταφύγει στη ρήξη με την Ευρώπη και το ευρώ θα προκαλέσει μια μείζονα εθνική καταστροφή, που θα τον τσακίσει και τον ίδιο. Εχουμε κάθε λόγο να ανησυχούμε ότι το δεύτερο σενάριο είναι όλο και πιο πιθανό. Η δομική αδυναμία απόφασης μαζί με την αβουλία ή την αμφιθυμία της ηγεσίας Τσίπρα κατέληξαν στην ισχυροποίηση των νεοκομμουνιστικών ανακλαστικών και ιδεοληψιών του στενού κομματικού πυρήνα του 4%. Όχι μόνο αριθμητικά αλλά κυρίως πολιτικά. Η πιθανότητα της ρήξης κέρδισε έδαφος στον κομματικό λόγο καθώς ο κομματικός αντίλογος δειλίαζε να αντιπαρατεθεί πολιτικά και στρατηγικά.

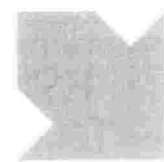
Αν γίνουν εκλογές στις αρχές Ιουλίου χωρίς να έχει υπογραφεί συμφωνία, θα είναι ένα άλμα στο κενό στο οποίο θα έχει οδηγηθεί ο ΣΥΡΙΖΑ γιατί εγκλωβίστηκε στις αντιφάσεις του. Θα είναι εκλογές σε πρωτόγνωρες συνθήκες, με ένα κράτος χρεοκοπημένο

και μια κοινωνία υπό διάλυση. Η μόνη γραμμή συσπείρωσης του ΣΥΡΙΖΑ θα είναι η έξοδος από το ευρώ και η ρήξη με την Ευρώπη. Για πού; Αγνωστο. Αν και δικαιούμαστε να έχουμε τις υποψίες μας. Πάντως, σε αυτές τις εκλογές το διακύβευμα θα είναι απόλυτο. Ευρωπαϊκή ή τριτοκοσμική Ελλάδα; Απέναντι σε αυτό το διακύβευμα, το οποίο ενδέχεται να τεθεί εντός των επόμενων εβδομάδων, η φιλοευρωπαϊκή Ελλάδα θα πρέπει ταχύτατα να προετοιμάσει την ενιαία απάντησή της όσες δυσκολίες και αν έχει. Μια συμπαράταξη εθνικής ανάγκης. Μια πειστική κυβερνητική ομάδα επιπέδου Εθνικής Ελλάδας που θα ανακοινωθεί προεκλογικά και θα διεκδικήσει το μπόνους των 50 εδρών. Με περιορισμένη χρονικά θητεία, όσο χρειάζεται για να σταθεροποιηθεί και πάλι η θέση της Ελλάδας στο ευρώ και στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Μετά θα ανοίξει ο δρόμος για την ανασύνταξη του κομματικού συστήματος, καθόσον το υπάρχον είναι προφανώς μεταβατικό.

Μπορεί να υπάρξουν και άλλες ιδέες και άλλες εκτιμήσεις. Είναι πάντως σαφές ότι το παρόν σκηνικό οδεύει σε δραματικές ανακατατάξεις τις προσεχείς ημέρες. Οι κίνδυνοι πολιτικού ατυχήματος είναι πλέον χειροπιαστοί. Η κατάσταση θυμίζει τον τρόπο με τον οποίο η Ελλάδα οδηγήθηκε παλαιότερα στον εμφύλιο και αργότερα στη δικτατορία. Κανείς πλιν ελαχίστων δεν τα επιδίωξε, όλοι όμως έκαναν τα μικρά λάθος βήματα που οδήγησαν στη σύγκρουση και στον γκρεμό.

Ας ελπίσουμε ότι μένει ακόμα χρόνος να ανακοπεί το αρνητικό σπιράλ της εθνικής αυτοκαταστροφής. Ας ελπίσουμε ότι ο κ. Τσίπρας και οι νουνεχείς του ΣΥΡΙΖΑ θα συνειδητοποιήσουν πού οδηγούν τη χώρα και θα καταλήξουν σε μια συμφωνία στο και πέντε, παρότι η προοπτική γίνεται όλο και λιγότερο πιθανή. Ας ελπίσουμε ότι οι δυνάμεις της φιλοευρωπαϊκής Ελλάδας θα δείξουν τα πολιτικά ανακλαστικά που απαιτεί η φοβερή επιτάχυνση της συγκυρίας.

Ο Γιάννης Βουλγαρίδης είναι καθηγητής στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας του Παντείου Πανεπιστημίου



Αν ο ΣΥΡΙΖΑ καταλήξει σε συμφωνία θα δοκιμαστεί από εσωκομματικές συγκρούσεις και ρήγματα. Θα έχει λάβει εντούτοις μια εθνικά υπεύθυνη θέση, που θα δώσει την ευκαιρία στον Αλέξη Τσίπρα να πρωταγωνιστήσει στην αναμόρφωση του κομματικού συστήματος. Αν, πάλι, ο ΣΥΡΙΖΑ καταφύγει στη ρήξη με την Ευρώπη και το ευρώ θα προκαλέσει μια μείζονα εθνική καταστροφή, που θα τον τσακίσει και τον ίδιο. Εχουμε κάθε λόγο να ανησυχούμε ότι το δεύτερο σενάριο είναι όλο και πιο πιθανό